

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 16. i 18. Zakona o budžetima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 101. sjednici, održanoj 03.07.2017. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se Dokument okvirnog budžeta Zeničko-dobojskog kantona za period 2018. - 2020. godine.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____ /17.
Datum, 03.07.2017. godine
Zenica

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo finansija,
1x Svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave,
1x a/a.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON**

PRIJEDLOG

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA ZA PERIOD
2018. - 2020. GODINE**

Zenica, juni 2017. godine

SADRŽAJ

DIO PRVI - UVOD

DIO DRUGI - PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

- Odjeljak A. Događaji iz proteklih godina
- Odjeljak B. Trenutno stanje u Bosni i Hercegovini
- Odjeljak C. Projekcije bruto društvenog proizvoda (BDP)
- Odjeljak D. Realni sektor

DIO TREĆI - FISKALNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. FISKALNE PRETPOSTAVKE

- Odjeljak A. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine
- Odjeljak B. Porez na dodanu vrijednost
- Odjeljak C. Direktni porezi

DIO ČETVRTI - STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE BUDŽETA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

POGLAVLJE I. PRIHODI BUDŽETA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

- Odjeljak A. Indirektni porezi
- Odjeljak B. Porez na dobit
- Odjeljak C. Porez na dohodak

POGLAVLJE II. POTROŠNJA U BUDŽETU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

- Odjeljak A. Plaće i naknade
- Odjeljak B. Materijalni troškovi
- Odjeljak C. Tekući transferi
- Odjeljak D. Kapitalna potrošnja Zeničko-dobojskog kantona

POGLAVLJE III. KONSOLIDOVANE OKVIRNE TABELE PRIHODA I RASHODA BUDŽETA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA, OPĆINA I VANBUDŽETSKIH FONDOVA

DIO PRVI - UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2018.-2020. godine. Ovaj dokument je izlazni rezultat srednjoročnog procesa planiranja i izrade budžeta po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za trogodišnji period postala je uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. S obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade, Dokument okvirnog budžeta je koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu budžetskih sredstava.

Dokument okvirnog budžeta za period 2018. - 2020. godine izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za sljedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta. DOB predstavlja preliminarni okvirni Nacrt budžeta za 2018. godinu, te daje okvirna predviđanja za 2019. - 2020. godinu. Osnova za izradu budžeta zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta.

Još jedan bitan cilj Dokumenta okvirnog budžeta, je i da osigura sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda na nivou kantona, objedinjujući podatke o fiskalnom stanju Kantona, općina i vanbudžetskih fondova.

Ministarstvo finansija Zeničko-dobojskog kantona je u narednim tabelama koristilo projekcije prihoda dostavljene od nadležnih institucija, tj. Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje BiH, te Federalnog ministarstva finansija, a shodno tome sačinjene su i projekcije okvirnih rashoda Zeničko-dobojskog kantona koje će prilikom svake izrade Budžeta za odgovorajuću godinu biti podložne revidiranju i potrebnim korekcijama.

Pri izradi ovog dokumenta takođe su korišteni podaci iz sljedećih publikacija:

- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, „Informacija o Perspektivama 2017.- 2019. godine“, Sarajevo, oktobar 2016. godine;
- Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, „Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja januar – decembar 2016. godine“, Sarajevo, februar 2017. godine;
- Odjeljenje za makroekonomsku analizu pri Upravi za indirektno oporezivanje BiH, „OMA Bilten“ broj: 139, 140, 141, 142, i 143;
- Federalno ministarstvo finansija, Smjernice ekonomske i fiskalne politike FBiH za period 2018-2020.godine, Sarajevo, maj 2017.godine;
- Federalni zavod za statistiku, „Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine“ broj: 1, 2, 3, 4 i 5;
- Federalni zavod za statistiku, „Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine po kantonima“, broj: 1, 2, 3, 4 i 5;

DIO DRUGI - PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Odjeljak A. Događaji iz proteklih godina

- Skoro upola sporiji ekonomski rast u prvih devet mjeseci u odnosu na nimalo impresivnu stopu od 3,1% iz 2015. godine;
- Izvoz i finalna potrošnja su bili glavni izvori rasta, dok su investicije najvjerojatnije stagnirale;
- Moguće odsustvo snažnog uticaja zaliha na ekonomski rast u prethodnoj godini bi moglo objasniti značajan dio usporenja ekonomskog rasta 2016.godine;
- Slab realni uticaj vanjskotrgovinskog bilansa na ekonomski rast uprkos nominalnom smanjenju deficita;

Nakon što je Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine preliminarno objavila ekonomski rast u trećem tromjesečju jasno je da se ekonomska aktivnost u Bosni i Hercegovini u 2016. godini tek skromno povećala sa skoro upola sporijim rastom u odnosu na stopu od 3,1% iz prethodne godine. Pri tome je posebno nizak rast zabilježen u prvom polugodištu sa godišnjim stopama od 1,8% u prvom, te 1,2% u drugom tromjesečju. Nakon toga je uslijedilo poboljšanje u trećem tromjesečju sa realnim rastom na godišnjem nivou od 2,4%. Glavni izvori rasta u 2016. godini su bili robni izvoz sa realnom stopom od preko 5%, te blagi porast finalne potrošnje uz stagnaciju investicija u stalna sredstva. Izvozni rast i blagi porast domaće tražnje su doveli do realnog povećanja uvoza koje je po svemu sudeći dovelo do blagog povećanja vanjskotrgovinskog deficita uprkos nominalnom smanjenju. Jedan od glavnih uzroka usporenja ekonomskog rasta u odnosu na prethodnu godinu bi moglo biti normaliziranje uticaja zaliha koje su u 2015. godini proizvele više od trećine ukupnog ekonomskog rasta. Inače se sve ovo odvijalo u uslovima ubrzanog rasta u okruženju, te smanjenju svjetskih cijena koje je u najvećoj mjeri dovelo do pada izvoznih i uvoznih cijena i deflacije od 1,3% u prvih devet mjeseci 2016. godine.

Ekonomski rast u okruženju obično u velikoj mjeri određuje ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini ne samo u smislu izvozne tražnje nego i kroz finansiranje dijela finalne potrošnje, investicija i sl. Ipak, čini se da se u 2016. godini taj uticaj prije svega manifestovao kroz izvoz, dok su prilivi po osnovu finansiranja domaće tražnje bili dosta skromni. Značajan nominalni rast izvoza (roba i usluga) od 4,7% uz još (obzirom na pad izvoznih cijena nekoliko procentnih poena) veću realnu stopu u prvih devet mjeseci je uglavnom bio rezultat ubrzavanja ekonomskog rasta nekih od najvažnijih zemalja u okruženju. Iako je ekonomski rast Euro zone (EU19) od približno 2% u prva tri kvartala bio na nivou ukupne stope iz 2015. godine, pojedine zemlje značajne za Bosnu i Hercegovinu bilježe napredak.

Ipak, podaci iz platnog bilansa ne ukazuju da je pomenuto jačanje ekonomske aktivnosti u okruženju ojačalo rast raspoloživog dohotka građana kojim se finansira finalna potrošnja. Naime, raspoloživi dohodak je u prvih devet mjeseci rastao prije svega uslijed povećanja broja zaposlenih (1,6%), realnog rasta prosječne plate (2%), te socijalnih transfera po osnovu penzija kao rezultat povećanja broja penzionera (2,5%) i realnog rasta prosječne penzije (1,4%). Pri tome je važno pomenuti značaj deflacije (smanjenja potrošačkih cijena) od 1,3% u prvih devet mjeseci koja je kroz jačanje kupovne moći plata i penzija zaslužna za najveći dio njihovog realnog rasta. S druge strane, tekući prilivi stanovništva iz inostranstva na nivou devet mjeseci su praktički stagnirali (obzirom na njihovo tek neznatno smanjenje od 0,2%). Ovo je prije svega rezultat smanjenja inostranih priliva po osnovu socijalnih beneficija od 4,9% koje je u najvećoj mjeri iskompenzirano rastom inostranih doznaka od

2,7%. Za to vrijeme prilivi po osnovu sezonskog rada u inostranstvu bilježe neznatno smanjenje od svega 0,5% na nivou devet mjeseci. Skroman rast raspoloživog dohotka građana je bio praćen tek blagim povećanjem javnih prihoda nakon izmirenja obaveza vanjskog duga, što nije bilo dovoljno za značajniji rast finalne potrošnje, a pogotovo investicija. Devetomjesečno povećanje PDV prihoda (prema poreskim prijavama) od 3% kojima se oporezuje finalna potrošnja, te istovremeno povećanje vrijednosti uvoza dobara široke potrošnje od približno 7%, ponajviše ukazuju da je došlo do određenog rasta potrošnje.

S druge strane, čini se da su investicije u stalna sredstva stagnirale u prva tri kvartala čime je najvjerovatnije zaustavljen pad (3,5%) iz 2015. godine. Na stagnaciju prije svega ukazuju devetomjesečno smanjenje građevinskih radova od 1,4% koje je bilo neutralisano istovremenim povećanjem vrijednosti uvoza kapitalnih dobara od 2,1%. Ipak, ovdje ohrabruje zaustavljanje pada građevinskih radova koji su u trećem tromjesečju nakon dugo vremena ostvarili godišnji rast od 2,3%. Pored skromnog rasta raspoloživog dohotka i javnih prihoda, slaba ulaganja u stalna sredstva su takođe bila i posljedica izuzetno niskih direktnih stranih ulaganja od svega 274,3 miliona KM, odnosno 0,9% BDP-a iz 2015 godine. Ovo je skoro upola niže u odnosu na već izuzetno skromnih devet mjeseci prethodne godine. Iako ne postoje zvanični podaci o zalihama na kvartalnom nivou, teško je očekivati da bi se mogao ponoviti njihov skok iz 2015. godine koji je proizveo 1,2 procentna poena ukupnog ekonomskog rasta. Drugim riječima, realizacija ove pretpostavke bi mogla objasniti značajno usporavanje ekonomskog rasta u 2016. godini.

Pomenuti rast domaće tražnje i izvoza su doveli do porasta uvoza (roba i usluga) čija je vrijednost prema platnom bilansu u prvih devet mjeseci porasla za 1,1%. Pri tome je realni rast uvoza vjerovatno bio znatno izraženiji obzirom na značajno smanjenje uvoznih cijena na koje ukazuje devetomjesečni pad indeksa jedinične vrijednosti robnog uvoza od približno 6%. Istovremeno smanjenje istog indeksa koji se odnosi na robni izvoz od 3,8% ukazuje da je pad izvoznih cijena bio skoro upola niži od uvoznih. Među važnijim faktorima pada uvoznih cijena u prvih devet mjeseci su bili pad svjetskih cijena sirove nafte od 24% i neznatan pad cijena hrane od 0,2%. S druge strane, pad svjetskih cijena aluminijuma od 8,9% je bio značajan faktor devetomjesečnog smanjenja cijena robnog izvoza. Uprkos pomenutim indikatorima, nepostojanje zvaničnih deflatora vanjske trgovine onemogućava preciznija saznanja o realnom kretanju izvoza, uvoza i vanjskotrgovinskog deficita. Ipak, pretpostavka o znatno intenzivnijem smanjenju uvoznih cijena u odnosu na izvoz bi mogla ukazivati na moguću realnu stagnaciju, ili čak blago devetomjesečno povećanje vanjskotrgovinskog deficita uprkos njegovom nominalnom padu od 5,6%.

Odjeljak B. Trenutno stanje u Bosni i Hercegovini

Ekonomsku aktivnost u četvrtom kvartalu 2016. godine je obilježilo značajno intenziviranje vanjske trgovine roba praćeno blagim povećanjem deficita. Tako je vrijednost robnog izvoza u četvrtom tromjesečju bila za 3% veća u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz na godišnjem nivou nominalno porastao za značajnih 7%. Ovo je znatno iznad stopa iz prva tri tomjesečja kada je robni izvoz rastao svega 2,6% dok je robni uvoz nominalno stagnirao.

S druge strane, prerađivačka industrija je u četvrtom tromjesečju bila približno na nivou prethodne godine i nije pratila snažan rast robnog izvoza. Ovo je pomalo iznenađujuće obzirom da prerađivačka industrija proizvodi glavninu izvoznih dobara, a moglo bi se djelomično objasniti eventualnim snažnim izvozom zaliha proizvedenih u prethodnom periodu. Ipak, ovo je teško verifikovati obzirom da ne postoje zvanični statistički podaci o kvartalnom kretanju zaliha. Pored vanjske trgovine, određeno poboljšanje u četvrtom

kvartalu je takođe ostvareno kroz intenziviranje rasta domaće tražnje. Naime, rast uvoza kapitalnih dobara od 4,2% u četvrtom tromjesečju je bio znatno iznad stope na kraju godine od svega 2,6%. Ovo bi, uz blagi porast građevinskih radova iz trećeg tromjesečja (nakon šest negativnih kvartala), moglo ukazivati na zaustavljanje negativnog trenda investicija.

Pored toga, značajan godišnji rast uvoza dobara široke potrošnje od približno 6% u četvrtom tromjesečju ukazuje na moguće jačanje finalne potrošnje. Na povećanje potrošnje u 2016. godini dodatno ukazuje jedanaestomjesečni rast PDV prihoda od 3,2% kojima se upravo oporezuje finalna potrošnja. Ipak, bez obzira na određena poboljšanja u četvrtom tromjesečju, može se konstatovati da je ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u 2016. godini bio skoro upola niži od stope od 3% iz prethodne godine. Naime, teško je bilo nadoknaditi skroman rast zabilježen u prvom polugodištu sa godišnjim stopama od 1,8% u prvom, te 1,2% u drugom tromjesečju. Iako je u trećem tromjesečju napravljen određeni napredak sa godišnjom stopom od 2,4%, ovo još uvijek znatno niže u odnosu na prethodnu godinu.

Odjeljak C. Projekcije bruto društvenog proizvoda (BDP)

Osnovna pretpostavka projiciranog rasta u Bosni i Hercegovini se tiče ekonomskih kretanja u okruženju i to prije svega u smislu promjena izvozne tražnje, te inostranog finansiranja finalne potrošnje i investicija. Unutrašnje pretpostavke podrazumijevaju uobičajeni nivo političke stabilnosti, uz postepeno poboljšanje poslovnog okruženja. Osnovni scenarij podrazumijeva aranžman sa MMF-om koji bi pored direktnog uticaja na budžete trebao otvoriti vrata drugih međunarodnih finansijskih institucija u cilju finansiranja povećanja javnih radova. S druge strane, uspješna realizacija tog aranžmana u velikoj mjeri ograničava projicirani rast javne potrošnje i javnih rashoda uopšte. Rast je takođe projiciran uz pretpostavku odsustva elementarnih nepogoda u smislu poplava ili suša koje bi mogle značajno uticati na poljoprivrednu proizvodnju, te proizvodnju električne energije. Konačno, projekcija podrazumijeva povećanje svjetskih cijena koje bi pored porasta cijena izvoza i uvoza trebale zaustaviti deflaciju iz prethodnog perioda.

Tako, prema projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje, ekonomska aktivnost u Bosni i Hercegovini u 2017. godini bi trebala porasti za 3,3%, nakon čega se projicira nešto viša realna stopa od 3,6% u 2018. godini. Ovo je približno na nivou prethodnih projekcija iz novembra 2016. godine, obzirom da u međuvremenu nije došlo do značajnijih promjena pretpostavki ekonomskog rasta. Očekuje se da bi nosioci ekonomskih kretanja u ovom periodu trebali biti realni rast izvoza od preko 5% godišnje, te povećanje privatne potrošnje od 3,2% i investicija od 7,4 - 9%. S druge strane, očekivani porast domaće potražnje bi trebao rezultirati realnim povećanjem uvoza, sa stopama nešto nižim u odnosu na izvoz.

Očekuje se da bi se ekonomski rast u periodu 2019 - 2020. godina trebao odvijati u uslovima boljeg eksternog okruženja uz blago poboljšanje poslovne klime za investiranje. Pretpostavlja se sve veća dostupnost povoljnih međunarodnih izvora finansiranja za razvoj infrastrukture. S tim u vezi, očekivano daljnje jačanje investicija do nivoa od 21% bruto društvenog proizvoda (BDP) u 2020. godini, bi trebalo biti glavni izvor postepenog jačanja ekonomskog rasta na realne stope od 3,8% i 4,1% u 2019. i 2020. godini.

U periodu 2018. – 2020. godina u zemljama Eurozone se očekuje oporavak privatne potrošnje, porast investicija, te povećanje ukupnog izvoza i uvoza, što će rezultirati intenziviranjem vanjskotrgovinske razmjene zemalja Evropske unije međusobno i sa ostatkom svijeta. Pored nastavaka ovih eksternih dinamika očekuje se i sve utjecajniiji značaj internih dinamika kroz strukturalne reforme koje bi trebale biti u funkciji jačanja ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Ova pozitivna dešavanja u neposrednom okruženju uz pravovremenu i dosljednu implementaciju strukturalnih reformi trebale bi rezultirati povećanjem iskorištenosti industrijskih kapaciteta u Bosni i Hercegovini koje se

ogleda kroz povećani obim proizvodnje, viši nivo investicija kako kroz strana tako i domaća ulaganja, što bi u konačnici trebalo rezultirati osjetnijim povećanjem zaposlenosti u Bosni i Hercegovini.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji za period 2018.-2020. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Nominalni BDP u mil KM	29.462	30.389	31.709	33.245	34.962	36.925
Nominalni rast u %	4,5	3,1	4,3	4,8	5,2	5,6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,8	100,2	101	101,2	101,4	101,5
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	29.229	30.334	31.391	32.844	34.494	36.379
Realni rast u %	3,7	3	3,3	3,6	3,8	4,1
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1	-1,1	0,9	1,2	1,5	1,4
Potrošnja u mil KM	29.619	30.231	31.385	32.631	33.981	35.382
Realni rast u %	1,5	2,4	2,7	2,7	2,7	2,7
Vladina potrošnja u mil KM	6.160	6.283	6.409	6.537	6.668	6.801
Realni rast u %	0,8	1,2	0,5	0,8	0,5	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	23.459	23.947	24.975	26.094	27.313	28.580
Realni rast u %	1,7	2,7	3,2	3,2	3,3	3,2
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	5.024	5.087	5.580	6.149	6.786	7.441
Realni rast u %	-3,5	0,7	9,4	9,9	10	9,3
Vladine investicije u mil KM	535	508	635	857	1.097	1.382
Realni rast u %	-53,5	-5,8	23,2	33,4	26,1	24,1
Privatne investicije u mil KM	4.489	4.579	4.945	5.292	5.688	6.058
Realni rast u %	10,6	1,5	7,9	6,9	7,4	6,4
Uvoz u mil KM	15.281	15.327	16.301	17.415	18.678	19.875
Nominalni rast u %	-1,5	0,3	6,4	6,8	7,3	6,4
Realni rast u %	0,9	2,3	4,8	5,3	5,2	4,2
Izvoz u mil KM	9.863	10.139	10.863	11.716	12.694	13.691
Nominalni rast u %	5,8	2,8	7,1	7,9	8,3	7,9
Realni rast u %	6,3	4,7	5,3	5,6	5,5	4,4
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	12,5	13,2	13,2	13,5	13,9	14,7
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.589	-1.333	-1.571	-1.832	-2.108	-2.300
Rast u %	-22	-16,1	17,8	16,6	15,1	9,1
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-5,4	-4,4	-5	-5,5	-6	-6,2

Odjeljak D. Realni sektor

U periodu januar - septembar 2016. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 3,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se kretanje industrijske proizvodnje posmatra po kvartalima vidljivo je da je rast bio nešto intenzivniji tokom prvog polugodišta K1: 4,6%, K2: 4,7%, dok je tokom trećeg kvartala usljed slabljenja prerađivačke industrije rast ukupne industrijske proizvodnje prepolovljen i iznosio je K3: 2,1%. Sektorski posmatrano može se konstatovati da su svi sektori pozitivno doprinikli povećanju industrijske proizvodnje, a registrirane stope rasta su iznosile: vađenje ruda i kamena 2,7%, prerađivačka industrija 3,9% i sektor za proizvodnju električne energije 3,8%. Iako su određene međunarodne okolnosti kao što je nizak nivo svjetskih cijena predstavljale izazov za privredu Bosne i Hercegovine, ipak se čini da su jačanje privredne aktivnosti u zemljama Evropske unije, a posebno zemljama regiona, omogućile povećanje proizvodnje u prerađivačkoj industriji što se ispostavilo kao ključni razlog povećanja ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini.

Nastavak pozitivnih ekonomskih prilika u zemljama Evropske unije i intenziviranje poslovne aktivnosti u zemljama regiona, unatoč određenim izazovima kao što je nizak nivo svjetskih cijena omogućili su povećanje proizvodnje u prerađivačkoj industriji u Bosni i Hercegovini. Tako je u periodu januar - septembar 2016. godine u Bosni i Hercegovini registriran rast prerađivačke industrije od 3,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima stope rasta su iznosile K1: 6,4%, K2: 6,3%, dok je tokom trećeg kvartala registrirana negativna stopa rasta od 0,5% što je znatno umanjilo ukupni ostvareni rezultat na nivou posmatranog perioda.

Posmatrano detaljnije po granama prerađivačke industrije evidentno je da su najviše stope rasta ostvarene u okviru proizvodnje namještaja 18,8%, gotovih metalnih proizvoda 15,2%, hemijskih proizvoda 14,3% i prehrambenih proizvoda 8,8% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, pad potražnje i svjetskih cijena za posljedicu su imali smanjenje proizvodnje koksa i rafiniranih naftnih derivata od 10,9%, baznih metala od 7%, mašina i autokomponenti od oko 4%. Međutim, iako je tokom trećeg kvartala došlo do blagog slabljenja u proizvodnji ipak se može konstatovati da je prerađivačka industrija bila ključni generator povećanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. S druge strane, vidljivo je da je rast proizvodnje u prerađivačkoj industriji bio u rangu Srbije i Hrvatske tokom posmatranog perioda što isto tako ukazuje da je ekonomska aktivnost u Bosni i Hercegovini u periodu januar - septembar 2016. godine na nivou regionalnog prosjeka. Pored prerađivačke industrije pozitivan doprinos rastu ostvaren je i u okviru sektora rudarstva i proizvodnje električne energije gdje je ostvaren devetomjesečni rast proizvodnje od 2,7% odnosno 3,8%. Povećanje proizvodnje u okviru ovih sektora naročito je bilo izraženo tokom trećeg kvartala kada je sektor rudarstva ostvario povećanje proizvodnje od 3,1%, a proizvodnja električne energije se značajno oporavila i povećana je za 10,2% u odnosu na isti kvartal prethodne godine. Povećanje ukupne proizvodnje električne energije u periodu januar - septembar 2016. godine ostvareno je najviše zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru termoelektrana od 18,2%, dok je proizvodnja u hidroelektranama smanjena za 10,6%. Tako je došlo do povećanja izvoza električne energije (posmatrano u fizičkim jedinicama) od 3%, dok je u nominalnom smislu izvoz električne energije smanjen za 2,3% usljed pada izvoznih cijena električne energije. Ukupna potrošnja električne energije u periodu januar - septembar 2016. godine povećana je za 1,9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Planirana investiciona ulaganja u infrastrukturu i energetiku također bi trebala značajno doprinijeti jačanju kako građevinskog sektora u Bosni i Hercegovini tako i onih grana prerađivačke industrije koje su usko vezane uz građevinarstvo. Također se očekuje da

energetski sektor koji je u prethodnom periodu bio jedan od nosilaca industrijske proizvodnje nastavi pozitivan trend rasta proizvodnje i dodatno osnaži industrijsku proizvodnju u Bosni i Hercegovini navedenom periodu. Prema projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje, ovo bi trebalo rezultirati godišnjim povećanjem industrijske proizvodnje od preko 5% u odnosu na prethodnu godinu.

Potencijalni rizik za navedenu situaciju predstavlja neizvjesnost i još uvijek nedovoljno siguran ekonomski oporavak u užem i širem međunarodnom ekonomskom okruženju. Potencijalni rizik za ostvarivanje navedenih pretpostavki može predstavljati kašnjenje odnosno nizak stepen implementacije reformskih zakona. Visok nivo integracije sa zemljama Evropske unije i regiona kroz trgovinske i finansijske tokove praktički određuje kretanje industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Eventualno pogoršanje situacije na tržištu Evropske unije, posebno u slučaju zemalja koje su glavni trgovinski partneri Bosne i Hercegovine, predstavlja najveći rizik po oporavak industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini.

U periodu I - IX 2016. godine u Bosni i Hercegovini prosječan broj zaposlenih lica je uvećan (1,6% u odnosu na isti period prethodne godine) i ukupno iznosi 723,6 hiljada. Kao i u prvoj polovini godine najznačajniji rast broja zaposlenih lica je u područjima djelatnosti koje zapošljavaju najveći broj lica u Bosni i Hercegovini (oko 38%) - trgovina i prerađivačka industrija. U oblasti trgovine na veliko i malo, popravke motornih vozila i motocikala broj zaposlenih lica je povećan za 3,5%, a u prerađivačkoj industriji za 2,4%. Iako je najveća stopa rasta broja zaposlenih lica registrovana u području poslovanja nekretninama (12,6%) njen doprinos ukupnom rastu broja zaposlenih je nešto manji zbog malog udjela (0,4%). U području djelatnosti javne uprave i odbrane, zdravstva i obrazovanja broj zaposlenih lica je u prosjeku smanjen za 0,5%.

U Federaciji Bosne i Hercegovine broj zaposlenih lica je uvećan za 1,6% i iznosi 456,2 hiljada. Najznačajniji rast broja zaposlenih je u područjima djelatnosti trgovine i prerađivačke industrije.

Tokom trećeg kvartala 2016. godine u Bosni i Hercegovini je naročito intenzivirano smanjenje broja nezaposlenih lica (-4,2% godina/godina u K3, -2,5% godina/godina u K1). Navedena dešavanja su doprinijela da prosječan broj nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u periodu I - IX 2016. godine bude značajno manji (-3,4%) u poređenju sa istim periodom 2015. godine i iznosi 524,7 hiljada. Uz porast broja zaposlenih lica, administrativna stopa nezaposlenosti u BiH je smanjena za 1,3% i iznosi 42%. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj nezaposlenih lica u I - IX 2016. godine iznosi 379,5 hiljada (-2,8%). Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje u FBiH primjećuje se da je prema kvalifikacionoj strukturi broj nezaposlenih lica najviše smanjen u kategorijama KV i NKV lica.

U Bosni i Hercegovini je u periodu I - IX 2016. godine prosječna neto plaća uvećana za 0,7% i iznosi 836 KM uz brži realni rast (2%). U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna neto plaća je uvećana za 0,8%. U gotovo svim područjima djelatnosti registrovan je rast neto plaće (godina/godinu). Izuzetak su djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti i ostale uslužne djelatnosti. Međutim, istovremeno je broj zaposlenih lica u pomenutim djelatnostima uvećan, što ukazuje da su poslodavci dali prednost zapošljavanju u odnosu na rast plaća. Najveća prosječna neto plaća u periodu I - IX 2016. godine je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.377 KM), dok je najniža plaća u djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (517 KM). Najveća stopa rasta neto plaće je u oblasti prerađivačke industrije (2,8% g/g), što uz rast broja zaposlenih u ovoj djelatnosti ukazuje na određene pozitivne pomake u ovom sektoru. U području djelatnosti javne uprave i odbrane, obrazovanja i zdravstva neto plaće su za prva tri kvartala u prosjeku uvećane oko 1,1%.

U Bosni i Hercegovini se očekuje postepeni oporavak tržišta rada. Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u 2017. godini mogla bi se smanjiti u odnosu na nivo prije krize.

Prvi pokazatelji na tržištu rada u 2017. godini ukazuju na nastavak smanjenja broja nezaposlenih lica (-5% u januaru). Rast broja zaposlenih lica odnosno kreiranje radnih mjesta u periodu 2017. – 2020. godine zavisiće od nivoa investicija s jedne strane, ali i obima trgovine i industrijske proizvodnje. Bitno je napomenuti da najveći broj zaposlenih lica radi u području djelatnosti prerađivačke industrije i trgovine na veliko i malo (oko 38%), što ukazuje koliki značaj za tržište rada imaju dešavanja u navedenim djelatnostima.

Prema predviđanjima Direkcije za ekonomsko planiranje u periodu 2017. – 2020. godine očekuje se rast investicija, trgovine i obima industrijske proizvodnje, što bi se pozitivno odrazilo na povećanje broja zaposlenih lica (2,2% 2017. godine, oko 2,3% 2018. – 2020. godine).

Prosječne neto plaće bi mogle zadržati umjeren rast u posmatranom periodu (1,9% 2017. godine, 2,2% - 2,4% 2018. – 2020. godine). Generalno, bolji poslovni ambijent u Bosni i Hercegovini ali i šire, stvorio bi uslove za kreiranje radnih mjesta i postepeni porast broja zaposlenih lica. Buduća dešavanja u oblasti tržišta rada u Bosni i Hercegovini uglavnom su bazirana na predviđanjima u oblasti investicija, trgovine i uopšte poslovnom ambijentu. Time su i najveći rizici za navedene projekcije dešavanja u pomenutim oblastima.

U periodu I - IX 2016. godine na svjetskom tržištu energenata primjetan je nastavak smanjenja cijena nafte i gasa u poređenju sa prošlom godinom. Cijena sirove nafte u posmatranom periodu u prosjeku je iznosila 41 \$/barelu, što je za 24% manje u poređenju sa istim periodom 2015. godine. Međutim, posmatrajući cijene nafte po kvartalima, primjetno je da su cijene nafte u K3 znatno sporije padale (8,4%godina/godinu) u odnosu na K1 (-36,7% godina/godinu). Sličan trend zabilježen je i kod cijena prirodnog gasa koje su u periodu I - IX 2016. godine smanjene približno 45% uz slabljenje intenziteta od K1 do K3. Uz navedene promjene cijena energenata u većini zemalja u okruženju opšti nivo cijena je smanjen.

Iako je u Bosni i Hercegovini tokom trećeg kvartala nastavljeno smanjenje ukupnog indeksa potrošačkih cijena, primjećuje se da je intenzitet deflacije nešto slabiji u poređenju sa prvom polovinom godine. U Bosni i Hercegovini u periodu I - IX 2016. godine registrovana je deflacija od 1,3%, a najznačajnije smanjenje cijena je dijelu prevoza, odjeće i obuće, hrane i bezalkoholnih pića. Uslijed navedenih promjena u kretanju sirove nafte, u dijelu prevoza u posmatranom periodu cijene su smanjene za 6,6%. Istovremeno, cijene u dijelu hrane i bezalkoholnih pića su smanjene za 1,2% prvenstveno zbog cijena hrane jer se cijene bezalkoholnih pića nisu mijenjale. U dijelu stanovanja, vodosnabdijevanja, električne energije, plina i drugih energenata (komunalije) nije bilo značajnih promjena cijena. Električna energija je poskupila za 1,1% u periodu I - IX 2016. godine zbog poskupljenja u drugom kvartalu 2016. godine. Istovremeno, u skladu sa pomenutim kretanjem cijena gasa na svjetskom tržištu, cijena gasa u Bosni i Hercegovini je smanjena za 25%. Međutim zbog malog udjela, uticaj cijena gasa na cijeli odjeljak stanovanja je bio manji.

Jedini dio (odjeljak) koji je doprinio usporavanju deflacije su alkoholna pića i duvan. Zbog ranijeg povećanja akciza na duvan i cigarete cijene u ovom dijelu su uvećane za 7,7%.

Tabela 2. – Indeks industrijske proizvodnje u FBiH i Zeničko-dobojskom kantonu

Indeksi g/g	2011. 2010.	2012. 2010.	2013. 2010.	2014. 2010.	2015. 2010.	2016 . 2010.	II 2017. 2010.
Federacija BiH	100,9	97,2	102,4	102,5	104,8	107,6	101,8

Indeksi g/g	III 2017 2016.	III 2017. II 2017.	III 2017. III 2016.	I-III 2017 I-III 2016.
Zeničko-dobojski kanton	97,7	107,7	106,3	93,8

Tabela 3. – Izvoz Federacije BiH po područjima klasifikacije djelatnosti

u 000 KM

	III 2017.	II 2017. I 2017.	II 2017. II 2016.	I – II 2017.	I - II 2017. I - II 2016.
Ukupno	502.760	115,2	113,3	1.023.047	112,1
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4.137	111,8	109,1	7.838	98,1
Vađenje ruda i kamena	2.620	105,4	102,5	5.104	89,1
Prerađivačka industrija	449.479	116,7	110,9	918.032	108,6
Proizvodnja i snabdijevanje (el. gnergija, gas, klimatizacija)	30.796	127	152,1	55.048	165,9
Ostalo	15.728	118,5	142,2	29.003	141,6

Tabela 4. – Izvoz Zeničko-dobojskog kantona po područjima klasifikacije djelatnosti

u 000 KM

	II 2017.	III 2017.	III 2017. II 2017.	I-III 2016.	I-III 2017.	I - III 2017. I - III 2017.
Ukupno	106.498	117.255	110,4	384.391	312.038	81,2
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	210	203	96,3	511	503	98,3
Vađenje ruda i kamena	57	46	81,5	82	122	149,3
Prerađivačka industrija	104.849	114.694	109,6	381.653	306.965	80,4
Proizvodnja i snabdijevanje (el. gnergija, gas, klimatizacija)						
Ostalo	1.382	2.312	167,2	2.145	4.448	207,3

Tabela 5. – Uvoz Federacije BiH po područjima klasifikacije djelatnosti

u 000 KM

	II 2017.	II 2017. I 2017.	II 2017. II 2016.	I – II 2017.	I - II 2017. I - II 2016.
Ukupno	952.727	131,7	114,2	1.659.172	99,6
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	39.720	141,9	108,7	67.712	105
Vađenje ruda i kamena	63.566	218,9	210,7	92.600	162,6
Prerađivačka industrija	807.364	127,3	106,7	1.441.662	108,5
Proizvodnja i snabdijevanje (el. gnergija, gas, klimatizacija)	38.023	305,3	522,4	50.478	234,2
Ostalo	4.054	152,1	111,9	6.720	96,1

Tabela 6. – Uvoz Zeničko-dobojskog kantona po područjima klasifikacije djelatnosti

u 000 KM

	II 2017.	III 2017.	III 2017. II 2017.	I-III 2016.	I-III 2017.	I - III 2017. I - III 2017.
Ukupno	135.962	147.243	108,3	380.306	372.954	98,1
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5.395	5.228	96,9	12.128	15.276	126
Vađenje ruda i kamena	31.107	18.218	58,6	25.374	53.042	209
Prerađivačka industrija	99.153	123.535	124,6	341.278	303.852	89
Proizvodnja i snabdijevanje (el. energija, gas, klimatizacija)						
Ostalo	307	262	85,3	1.526	784	51,4

Broj nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini se nastavio smanjivati što je rezultiralo uvećanjem broja zaposlenih lica. U novembru 2016. godine broj zaposlenih lica je uvećan za 3% godina/godinu i iznosi 738,4¹ hiljada. Time je stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini smanjena i iznosi 40,9%. U decembru 2016. godine broj registrovanih nezaposlenih lica je smanjen za 5,1% godina/godinu i iznosi 510 hiljada. Broj zaposlenih lica u novembru 2016. godine uvećan je u skoro svim područjima djelatnosti (poređenje godina/godinu). Iako je u posmtranom mjesecu najbrža stopa rasta broja zaposlenih u području djelatnosti poslovanja nekretninama (16,3% g/g), najznačajniji doprinos rastu bio je

¹ Privremeni podatak, izvor: Agencija za statistiku BiH. Podatak za decembar 2016. godine nije objavljen u periodu pripreme Informacije.

u područjima djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala i prerađivačke industrije sa stopama rasta 5,7% godina/godinu i 3,6% godina/godinu.

Istovremeno, ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini je uvećan za 3,1% i iznosi 644,8² hiljada. Iznos najniže penzije se nije mijenjao i iznosi 326,20 KM u FBiH i 174,40 KM u RS.

Prosječna neto plaća u Bosni i Hercegovini se postepeno uvećava i u novembru 2016. godine iznosila je 847 KM uz nominalni rast od 2,5% godina/godinu. Najveća stopa rasta neto plaće registrovana je u područjima djelatnosti umjetnosti, zabave i rekreacije (7,7% g/g), prerađivačke industrije (5,7% g/g) i stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (5,4% g/g).

Prosječna penzija u BiH u decembru 2016. godine nije se značajno uvećavala u odnosu na isti mjesec prethodne godine (0,4% g/g) i iznosi 358³ KM. Istovremeno, ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini je uvećan za 1,9% godina/godinu i iznosi 666,9 hiljada. Najniže/minimalne penzije u oba entiteta ostale su nepromijenjene.⁴

Tabela 7. – Uporedna tabela zaposlenih/nezaposlenih u Federaciji BiH i Zeničko-dobojskom kantonu

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	I 2017.	II 2017.
Broj zaposlenih u FBiH	440.747	437.331	435.113	443.587	450.121	457.974	461.375	460.971
Broj zaposlenih u ZDK	70.926	68.649	68.695	69.668	71.079	72.106	73.126	73.109
Broj nezaposlenih u FBiH	367.515	377.707	388.704	393.787	389.865	372.207	373.214	371.915
Broj nezaposlenih u ZDK	66.931	69.212	69.378	70.462	69.290	66.202	66.621	66.688

Tabela 8. – Uporedna tabela neto plaća u Federaciji BiH i Zeničko-dobojskom kantonu

	2010.	2011.	2012.	2013	2014	2015	2016	I 2017	II 2017
Prosječna neto plaća u FBiH	804,37	819,36	837,00	836,00	833,00	830,00	839,00	859,00	834,00
Prosječna neto plaća u ZDK	669,68	702,83	720,00	735,00	725,00	718,00	730,00	738,00	716,00

DIO TREĆI – FISKALNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. FISKALNE PRETPOSTAVKE

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za period 2017 – 2020. godine sastoje se od osnovnog scenarija projekcija.

Osnovni scenario projekcija prihoda temelji se na sljedećim pretpostavkama:

- Prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period iz marta 2017;

² Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

³ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera.

⁴ Najniža penzija u FBiH iznosi 326,2 KM (odnosi se na 20. godina radnog staža), a u RS 174,4 KM (penzijski staž do 15. godina).

- Nastavku harmonizacije akciza na cigarete sa standardima Evropske unije i primjeni nove politike oporezivanja rezanog duhana;
- Efektima primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA u periodu 2015 - 2017;
- Efektima primjene adaptiranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP), u primjeni od 01.02.2017.godine;
- Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza.

Politika akciza na duhan u 2017. utvrđena je Zakonom o akcizama i Odlukom Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje. Politika akciza na duhan u periodu 2017 – 2020. godine podrazumijeva kontinuirano godišnje povećanje specifične akcize na cigarete u visini od 0,15 KM/paklici, utvrđivanje minimalne akcize na cigarete (minimalno 60% prosječne ponderirane cijene cigareta) i usklađivanje specifične akcize na rezani duhan sa akcizom na cigarete (minimalno 80% minimalne akcize na cigarete).

U 2016. godini je zabilježen iznenađujuće visok rast prihoda od indirektnih poreza od 5,2%. Visoka godišnja stopa rasta je bila rezultat iznimno visokog rasta naplate prihoda od PDV-a, akciza i putarine na derivate nafte. Prihodi od akciza na uvozne derivate u 2016. godini su bili čak 34% veći nego u 2014. godini, a 16,9% veći nego u 2015. godini. Rast potrošnje derivata generirali su sljedeći faktori: niske cijene na svjetskom tržištu derivata, najave povećanja akciza na derivate i regionalna konkurentna prednost Bosne i Hercegovine u segmentu oporezivanja derivata u pogledu stopa PDV i akciza u odnosu na zemlje regiona, koja podstiče prekograničnu i tranzitnu prodaju ne samo derivata nafte, već i ostalih dobara i usluga. To je, vjerovatno, bio i faktor rasta domaćeg PDV-a u 2016.godini iznad stopa rasta ekonomije i potrošnje. Značajan dio rasta prihoda u 2016.godini generiran je u posljednja dva mjeseca snažnim rastom PDV-a na uvoz. Međutim, zbog slabije prodaje uvezene robe značajno su povećani zahtjevi za povrate i porezne kredite koji su ugrozili bruto i neto naplatu u prvom kvartalu 2017. godine. Pored toga, snažni rast povrata po osnovu međunarodnih projekata u prvom kvartalu 2017. godine ukazuje na zaključak da je naplata PDV-tokom realizacije projekata doprinijela rastu prihoda u 2016. godini, dok je naknadnim povratom plaćenog PDV-a opterećena naplata u 2017. godini.

Povećane isplate povrata PDV-a u prva dva mjeseca 2017.godine premašivale su rast bruto naplate, tako da je u prva dva mjeseca ostvaren pad neto prihoda od 1,3%. Pozitivna kretanja u naplati prihoda u martu su u cijelosti kompenzirala pad prihoda iz prva dva mjeseca.

Prema preliminarnom izvještaju Uprave za indirektno oporezivanje u martu 2017. godine naplaćeno je 551 mil. bruto prihoda od indirektnih poreza, što predstavlja povećanje od 5,9% i, ujedno, rekordan iznos prihoda koji je naplaćen u tom mjesecu od uspostave Uprave za indirektno oporezivanje. Međutim, zbog rasta povrata od 12,3 mil. KM neto efekti naplate u odnosu na isti mjesec 2016. godine su iznosili 18,3 mil. KM ili 4,2%. Poređenje naplate prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu 2017. godine u odnosu na prvi kvartal prethodne godine ukazuje na zaključak da je naplata prihoda od indirektnih poreza u nominalnom iznosu bila najuspješnija od uspostave Uprave za indirektno oporezivanje.

Na nivou prvog kvartala 2017. godine bruto naplata je bila veća za 51,7 mil. KM u odnosu na isti kvartal 2016. godine. Iako su realizirane rekordno visoke isplate povrata, u konačnici, neto naplata prihoda od indirektnih poreza u prvom kvartalu 2017. godine je bila veća za 8 mil. KM, odnosno za 0,6% u odnosu na naplatu u prvom kvartalu 2016. godine.

Na osnovu trendova naplate prihoda, godišnjih makroekonomskih projekcija i procjena efekata izmjene Zakona o akcizama, efekata primjene adaptiranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i

EFTA, projicirana neto naplata prihoda od indirektnih poreza za 2017. godinu iznosi 5.626,4 mil KM, što je za 1,7% više nego u 2016. godini.

Niži postotak rasta prihoda u 2017. godini je rezultat izuzetno visoke statističke osnovice za poređenje (2016), prelijevanja negativnih efekata u prvi kvartal 2017.godine (povrati i porezni krediti), uključivanja efekata izmjena politike indirektnog oporezivanja i niže projektirane nominalne naplate pojedinih vrsta akciza koje su do sada, uz PDV-e, determinirali rast prihoda.

U narednim mjesecima može se očekivati snažnije ispoljavanje negativnih efekata u vezi sa primjenom adaptiranog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), s obzirom da su prihodi od carina naplaćenih na robu porijeklom iz Evropske unije činili oko 1/3 ukupnih prihoda od carina Bosne i Hercegovine. Zbog kompleksnosti obračuna, gubici prihoda od carina procijenjeni su na bazi 3/5 prihoda od carina naplaćenih na robu porijeklom iz Evropske unije, s tim da je iznos gubitaka za 2017. godine umanjen zbog činjenice da je primjena adaptiranog SSP-a započela u februaru 2017. godine. Preostali dio prihoda od carina prati makroekonomske projekcije DEP-a i istorijske trendove prihoda od carina naplaćenih na uvoz roba porijeklom iz trećih zemalja.

Sporazum o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA podrazumijeva fazno ukidanje carina i ostalih nameta sa fiskalnim učinkom na uvoz iz članica EFTA u periodu od 2015. do 2018. godine.

Očekuje se da će rast uvoza iz trećih zemalja djelimično kompenzirati gubitke prihoda od carina zbog primjene adaptiranog SSP-a. Imajući to u vidu, očekuje se pad prihoda od carina od 7,4%.

Projekcija prihoda od PDV-a za 2017. godinu iznosi 3.566,4 mil KM, što je za 3,9% više od naplate u prethodnoj godini. Projicirana stopa rasta godišnje naplate je značajno iznad ostvarene u prvom kvartalu, koja je bila pod snažnim utjecajem povećanih poreznih kredita i isplata povrata koji se odnose na veliki uvoz roba krajem 2016. godine i realizirane međunarodne projekte iz prethodne godine. U narednim kvartalima očekuje se stabilizacija gotovinskog toka PDV-a i kretanje naplate u skladu sa projekcijama makroekonomskih pokazatelja za 2017. godinu. Kretanje isplata povrata ovisiće o rastu uvoza, izvoza, investicija i implementaciji međunarodnih projekata, koji predstavljaju najneizvjesniji faktor izvršenja projekcija PDV-a u 2017. godini, tim više što im ponovno raste značajnost za izvršenje projekcija.

U 2017. godini se očekuje pad prihoda od akciza od 1,6% ili nominalno za 22,5 mil. KM. Akcize na derivate nafte su bile glavni generator rasta prihoda od akciza u 2016.godini. Međutim, usljed rasta cijena nafte na svjetskom tržištu u februaru i martu 2017. porasle su maloprodajne cijene derivata u Bosni i Hercegovini, što je proizvelo pad potrošnje derivata i, posljedično, pad prihoda od akciza od 10,5%, kumulativno u navedena dva mjeseca. S obzirom na najnovije projekcije relevantnih međunarodnih agencija, u 2017. godini mogao bi se očekivati rast cijena derivata u rasponu između 11% i 15%, ovisno o vrsti derivata, iz čega proizilazi zaključak da će se trenutačno loša situacija u pogledu naplate akciza na derivate nastaviti i u narednim mjesecima. Iako je kretanje cijena nafte na svjetskom tržištu vrlo teško prognozirati, očekuje se stabilizacija cijena tokom godine, ali na višem nivou nego što je bilo prethodne dvije godine. Pretpostavlja se i da će odlaganje usvajanja izmjena Zakona o akcizama proizvesti privremeni porast potrošnje derivata.

Polazeći od navedenih pretpostavki u 2017. godini se očekuje pad prihoda od akciza na derivate nafte od 2,6%. Treba imati u vidu da je osnovica za poređenje u 2016.godini jako visoka i da uključuje i nestandardne, jednokratne efekte stvaranja dodatnih zaliha derivata prije povećanja stopa akciza. Poredeći projekcije sa naplatom akciza u 2014.godini, prije snažnog pada cijena na svjetskom tržištu nafte, koja bi se mogla smatrati referentnom

potrošnjom u Bosni i Hercegovini s obzirom na rast ekonomije i dohotka, može se zaključiti da su projicirani prihodi od akciza za 2017. godinu i sa umanjnjem veći za 16%.

Projicirane stope rasta prihoda za 2018., 2019., i 2020. godinu iznose 2,7%, 3,5% i 3,9%. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projiciranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2017. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i akciza na duhan.

Najveći generator suficita prihoda od indirektnih poreza u navedenom periodu je PDV, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta u skladu sa projiciranim stopama rasta potrošnje. U 2017. godini suficit na PDV-u kompenzira gubitke prihoda od akciza i carina, te je neto efekat mnogo manji nego prethodnih godina. U 2018., 2019. i 2020. godini prihodi od PDV-a generiraju preko 85% apsolutnog godišnjeg projiciranog rasta prihoda

Projekcije za 2018. i 2019. godinu su revidirane u skladu sa makroekonomskim projekcijama i projiciranim iznosima pojedinih vrsta prihoda za 2017. godinu.

Najveće revidiranje naniže kod makroekonomskih projekcija od strane Direkcije za ekonomsko planiranje je bilo na projekcijama nominalnog i realnog rasta BDP i projekcijama nominalnog i realnog rasta potrošnje.

Izraženo u % projekcije su u periodu 2017 – 2019. godinu revidirane u rasponu od -0,3% do -1,3%.

Odjeljak A. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine

Na osnovu trendova naplate prihoda, godišnjih makroekonomskih projekcija i procjena efekata izmjene Zakona o akcizama, efekata primjene adaptiranog SSP i primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, projicirana neto naplata prihoda od indirektnih poreza za 2017. godinu iznosi 5.626,4 mil KM, što je za 1,7% više nego u 2016. godini. Niži postotak rasta prihoda u 2017. je rezultat izuzetno visoke statističke osnovice za poređenje (2016), prelijevanja negativnih efekata u prvi kvartal 2017. godine (povrati i porezni krediti), uključivanja efekata izmjena politike indirektnog oporezivanja i niže projektirane nominalne naplate pojedinih vrsta akciza koje su do sada, uz PDV, determinirali rast prihoda.

Najveći generator suficita prihoda od indirektnih poreza u navedenom periodu je PDV, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta u skladu sa projektiranim stopama rasta potrošnje. U 2017. godini suficit na PDV-a kompenzira gubitke prihoda od akciza i carina, te je neto efekat mnogo manji nego prethodnih godina. U 2018., 2019. i 2020. prihodi od PDV-a generiraju preko 85% apsolutnog godišnjeg projektiranog rasta prihoda.

Učešće u godišnjem nominalnom rastu prihoda (u %)	Projekcija		
	2018.	2019.	2020.
PDV	86,60%	85,30%	85,40%
Akcize	2,40%	-0,80%	2,50%
Carina	4,40%	10,50%	7,70%
Putarina	6,40%	4,90%	4,40%

Odjeljak B. Direktni porezi

Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH, broj: 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13), koji je u primjeni od 01.01.2009. godine, donio je pozitivne efekte u reformi oblasti direktnog oporezivanja, zamjenivši niz drugih poreza koje su plaćali građani, a uključuje oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala, te od dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Porez na dohodak je prihod koji pripada kantonalnim i općinskim budžetima, tako da 65,54% pripada kantonalnom budžetu, a općinama minimalno 34,46%.

Pored prihoda od indirektnih poreza, u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju se i drugi porezi, koji uključuju porez na dobit pravnih lica, porez na dohodak, poreze na imovinu i ostale poreze.

Porez na dobit utemeljen je Zakonom o porezu na dobit („Službene novine Federacije BiH", broj: 15/16), a pripadnost i raspodjela utvrđeni Zakonom o pripadnosti javnih prihoda, prema kojem se porez na dobit koji plaćaju banke i druge finansijske organizacije, društva za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravna lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, pravna lica iz oblasti igara na sreću i ostala preduzeća uplaćuju u Budžet Federacije, dok je porez na dobit koji plaćaju ostala pravna lica u cjelosti prihod kantona.

Tokom mjeseca februara tekuće godine, prihodi od direktnih poreza, doprinosa i ostalih prihoda su zabilježili godišnje povećanje od 10,2%. Navedeno povećanje rezultat je rasta svih gore navedenih vrsta prihoda.

DIO ČETVRTI - STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE BUDŽETA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

POGLAVLJE I. PRIHODI BUDŽETA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici bez kreditnog zaduženja u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u 2017. godini planirani su u iznosu od 266,2 miliona KM, što u odnosu na prihode ostvarene za 2016. godinu predstavlja uvećanje od 1,92%. U ovoj tabeli navedene su projekcije prihoda za Budžet Zeničko-dobojskog kantona za period 2018. - 2020. godine u ukupnom iznosu (budžetska sredstava, prihodi od sopstvene djelatnosti, namjenska sredstava i sredstva donacija) koje su date od strane Direkcije za ekonomsko planiranje BiH i Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona u dijelu neporeznih prihoda.

Tabela 9. Projekcija prihoda za Zeničko-dobojski kanton za period 2018.-2020. godinu

	Prihodi	Ostvareno	Plan	Projekcija		
		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
I	POREZI	224,3	220,3	232,4	249,9	268,4
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	180,0	174,8	183,6	200,2	217,8
2	Porez na dohodak	24,5	24,9	25,8	26,4	27,0
3	Porez na dobit	19,8	20,6	23,0	23,3	23,6
4	Porezi građana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Ostali porezi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
II	NAKNADE I TAKSE	26,8	35,6	36,9	38,3	39,8

1	Naknade i takse	26,8	35,6	36,9	38,3	39,8
III	NOVČANE KAZNE	4,5	4,8	5,0	0,0	5,3
1	Novčane kazne	4,4	4,7	4,9	5,0	5,2
2	Ostali prihodi	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	1,8	3,1	3,2	3,3	3,5
	Ostali neporeski prihodi	1,8	3,1	3,2	3,3	3,5
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	3,8	2,4	2,5	2,6	2,7
1	Transferi	3,8	2,4	2,5	2,6	2,7
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
VI	KAPITALNI PRIMICI	19,9	30,0	24,0	19,1	3,1
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	281,1	296,2	304,0	313,2	322,8

Odjeljak A. Indirektni porezi

Prihodi prikupljeni po osnovu indirektnih poreza (PDV-a, carinskih i akciznih dažbina) se uplaćuju na Jedinostveni račun Uprave za indirektno oporezivanje nakon čega se raspodjeljuju kako slijedi:

1. Raspodjela na račun rezervi,
2. Raspodjela sredstava za potrebno finansiranje institucija Bosne i Hercegovine,
3. Otplata vanjskog duga,
4. Raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta.

Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i nižih nivoa vlasti.

U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) prihodi sa Jedinostvenog računa se dijele kako slijedi:

1. Finansiranje funkcija Federacije	36,20 %
2. Finansiranje funkcija kantona	51,23 %
3. Finansiranje funkcija jedinica lokalne samouprave	8,42 %
4. Finansiranje funkcija grada Sarajeva	0,25%
5. Direkcije za ceste	3,90 %

Tabela 10. Projekcija prihoda od indirektnih poreza za Zeničko-dobojski kanton i općine Zeničko-dobojskog kantona za 2018. - 2020. godinu

Indirektni porezi	Ostvarenje	Plan	Projekcija		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Zeničko-dobojski kanton	209.216.206	201.708.449	208.551.779	227.429.589	247.453.755
KANTON	175.969.556	169.523.474	175.274.869	191.140.501	207.969.573
Breza	1.085.930	1.085.676	1.122.510	1.224.118	1.331.896
Doboj Jug	335.422	321.087	331.981	362.031	393.906
Kakanj	3.090.079	3.042.301	3.145.517	3.430.244	3.732.262
Maglaj	2.222.173	2.103.121	2.174.473	2.371.303	2.580.086
Olovo	1.058.677	1.027.479	1.062.338	1.158.499	1.260.500
Tešanj	4.098.443	3.935.325	4.068.838	4.437.143	4.827.814
Usora	620.531	551.869	570.592	622.241	677.026
Vareš	928.701	866.935	896.348	977.484	1.063.547

Visoko	3.196.995	3.162.709	3.270.009	3.566.006	3.879.977
Zavidovići	3.723.189	3.425.599	3.541.819	3.862.419	4.202.488
Zenica	10.031.226	9.881.458	10.216.704	11.141.506	12.122.466
Žepče	2.855.283	2.781.418	2.875.782	3.136.094	3.412.213
OPĆINE/GRAD - ukupno	33.246.650	32.184.976	33.276.910	36.289.088	39.484.182

Odjeljak B. Porez na dobit

Ukupni prihodi od poreza na dobit su projicirani na 23 miliona KM u 2018. godini, što predstavlja povećanje od 16,17% u odnosu na izvršenje u 2016. godini. Projekcija za 2019. godinu predviđa povećanje od 1,31%, a za 2020. godinu od 1,29% u odnosu

Tabela 11. Projekcija prihoda od poreza na dobit za Zeničko-dobojski kanton za 2018.-2020. godinu

Vrsta prihoda	Izvršenje	Plan	Projekcija		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Porez na dobit	19.780.174	22.704.759	22.977.296	23.298.897	23.648.381

Odjeljak C. Porez na dohodak

Ukupni prihodi od poreza na dohodak su projicirani na 25,3 miliona KM u 2017. godini, što predstavlja povećanje od 2,76% u odnosu na izvršenje u 2016. godini. Projekcija prihoda od poreza na dohodak u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u 2018. godini predviđa povećanje od 2,1% u odnosu na 2017. godinu, dok za 2019. i 2020. godinu predviđa povećanje od 2,2% odnosno 2,25% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 12. Projekcija prihoda od poreza na dohodak za Zeničko-dobojski kanton za 2018. - 2020. godinu

	Izvršenje	Plan	Projekcija		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Zeničko-dobojski kanton	24.620.997	25.301.396	25.832.725	26.401.405	26.995.069

POGLAVLJE II. POTROŠNJA U BUDŽETU ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu razmatranja prioriternih rashoda i definisanja gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Na osnovu ove analize i prognoze prihoda, te preuzetih podataka od općina Zeničko-dobojskog kantona i vanbudžetskih fondova, urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2018. – 2020. godina.

Postojeća struktura potrošnje nije optimalna, uslijed alociranja velikog iznosa budžetskih sredstava na plaće i naknade, socijalne transfere, te nedovoljne alokacije na materijalne troškove i kapitalne investicije, pa je imperativ na Vladi Zeničko-dobojskog kantona da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

U slijedećoj tabeli daju se okvirni ukupni troškovi po osnovu rashoda iz budžeta i po osnovu prihoda od sopstvene djelatnosti, namjenskih sredstava, donacija i primljenih tekućih transfera.

Tabela 13. Projekcija rashoda i izdataka za Zeničko-dobojski kanton za 2018. – 2020. godinu

Rashodi	Ostvareno	Plan	Projekcija		
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
UKUPNO PLAĆE	162,8	166,3	172,3	178,8	186,1
Bruto plaće i doprinosi	140,8	142,4	147,5	153,1	159,4
Naknade troškova zaposlenih	22,0	23,9	24,8	25,7	26,7
MATERIJALNI TROŠKOVI	33,8	31,4	32,5	33,8	35,1
TEKUĆI TRANSFERI	54,5	62,7	64,9	67,3	70,1
Subvencije	6,3	11,8	12,2	12,7	13,2
Transferi pojedincima	36,9	37,8	39,1	40,6	42,3
Transferi drugim nivoima vlasti	9,2	11,3	11,7	12,1	12,6
Ostali tekući transferi	2,1	1,8	1,9	1,9	2,0
Kapitalni grantovi	4,6	2,7	2,8	2,9	3,0
Otplate kamate	1,6	1,9	1,7	1,0	0,6
Nabavka stalnih sredstava	6,8	16,1	16,7	17,3	18,0
Otplata duga	11,0	10,5	11,8	10,7	8,5
Pozajmice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,7	1,3	1,3	1,4	1,4
UKUPNO	275,8	292,9	304,0	313,2	322,8

Odjeljak A. Plaće i naknade

U narednom periodu ne predviđa se značajnije povećanje broja zaposlenih, osim ukoliko budžetski korisnik ne posjeduje izričito saglasnost Komisije Vlade Kantona za novo upošljavanje. Broj zaposlenih lica i nivo plaća u 2018. godini će ostati relativno nepromijenjen u odnosu na 2017. godinu.

Odjeljak B. Materijalni troškovi

Potrošnja na materijal i usluge se procjenjuje na 32,5 mil. KM u 2018. godini, što predstavlja 10,69% ukupnog Budžeta Kantona. Za izdatke za materijal i usluge u projekcijama za 2018. i 2019. godinu predviđa se odnosno povećanje 4 % i 3,84% u odnosu na prethodnu godinu.

Odjeljak C. Tekući transferi

Ukupno projicirani tekući transferi u 2018. godini iznose 64,9 mil. KM i u odnosu na izvršenje 2016. godine su veći za 19,08%.

U strukturi planiranih tekućih transfera za 2018. godinu, najveći dio se odnosi na transfere iz oblasti socijalne zaštite, pitanja povratka izbjeglih i raseljenih lica, transfere iz

oblasti obrazovanja, nauke, kulture i sporta, transfere iz oblasti rješavanja pitanja prava pripadnika boračke populacije i ostale tekuće transfere.

Odjeljak D. Kapitalna potrošnja Zeničko-dobojskog kantona

Ukupni kapitalni izdaci iz budžeta se projiciraju na 16,7 mil. KM u 2018. godini. Opredjeljenje Vlade Zeničko-dobojskog kantona za održivi budžet, usljed efekata svjetske ekonomske krize koja je uticala na provođenje odgovarajućih mjera štednje u svim segmentima se odrazilo i na projekciju izdataka za kapitalne projekte u narednom periodu.

Više podataka o kapitalnim izdacima je dato u tabeli koja slijedi.

Predviđeni kapitalni projekti uključuju:

- Kapitalne projekte iz cestovne infrastrukture
- Kapitalne projekte iz oblasti vodoprivrede
- Kapitalne projekte iz oblasti obrazovanja
- Kapitalne projekte Ministarstva zdravstva
- Nabavku opreme budžetskim korisnicima
- Nabavku građevina

Njihova pojedinačna visina i raspored po nadležnim korisnicima biće utvrđena budžetima svake projicirane godine.

POGLAVLJE III. KONSOLIDOVANE OKVIRNE TABELE PRIHODA I RASHODA BUDŽETA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA, OPĆINA I VANBUDŽETSKIH FONDOVA

Budžet je glavni instrument za određivanje politika vlada. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi vlade prevode u usluge, programe i aktivnosti koje su usmjerene ka ispunjavanju socijalnih i ekonomskih potreba građana.

Suočena sa prioritetima i zahtjevima budžetskih korisnika koji prevazilaze nivo raspoloživih resursa, Vlada je obavezna da donese odluke o tome koje su njene prioritetne politike. Budžetski korisnici Zeničko-dobojskog kantona su imali obavezu pripremiti i dostaviti Ministarstvu finansija svoje Tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika. Cilj ovih tabela je, da budžetskim korisnicima pruže mogućnost da doprinesu izradi Dokumenta okvirnog budžeta za period 2018. - 2020. godinu, tako što će odrediti svoje ključne prioritete za raspodjelu budžeta za 2018. godinu i za naredne godine, a u skladu sa ciljevima ekonomskih i društvenih politika. Korisnici su utvrdili svoje prijedloge visoko prioritetne potrošnje (za postojeće i nove programe/aktivnosti), kao i moguće uštede/opcije smanjenja za programe nižeg prioriteta, kako bi se ti resursi preusmjerili na inicijative višeg prioriteta, te putem nadležnih ministarstava dostavili Ministarstvu finansija, koje je izvršilo usaglašavanje prijedloga sa projiciranim prihodima

U prilogu su date konsolidovane tabele prihoda i potrošnje budžeta Zeničko-dobojskog kantona, općina i vanbudžetskih fondova Zeničko-dobojskog kantona, koje predstavljaju okvirne veličine poslovanja u narednom trogodišnjem periodu.

KONSOLIDOVANA OKVIRNA PROJEKCIJA PRIHODA ZA PERIOD 2018.- 2020.GODINE																					
	Prihodi	Ostvareno 2016.				Plan Budžeta 2017				Projekcija 2018.				Projekcija 2019.				Projekcija 2020.			
		Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno
I	POREZI	224,3	59,5	169,3	453,1	220,3	59,3	175,8	455,4	232,4	61,5	180,1	474,0	249,9	64,0	184,4	498,3	268,4	65,9	188,9	523,2
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	180,0	36,7	0,0	216,7	174,8	36,8	0,0	211,6	183,6	38,0	0,0	221,6	200,2	39,6	0,0	239,8	217,8	40,6	0,0	258,4
2	Porez na dohodak	24,5	13,1	0,0	37,6	24,9	13,5	0,0	38,4	25,8	14,2	0,0	40,0	26,4	14,8	0,0	41,2	27,0	15,3	0,0	42,3
3	Porez na dobit	19,8	0,0	0,0	19,8	20,6	0,0	0,0	20,6	23,0	0,0	0,0	23,0	23,3	0,0	0,0	23,3	23,6	0,0	0,0	23,6
4	Porezi građana	0,0	7,1	0,0	7,1	0,0	8,2	0,0	8,2	0,0	8,4	0,0	8,4	0,0	8,6	0,0	8,6	0,0	9,0	0,0	9,0
5	Ostali porezi	0,0	2,6	169,3	171,9	0,0	0,8	175,8	176,6	0,0	0,9	180,1	181,0	0,0	1,0	184,4	185,4	0,0	1,0	188,9	189,9
II	NAKNADE I TAKSE	26,8	23,0	0,0	49,8	35,6	37,6	0,0	73,2	36,9	34,1	0,0	71,0	38,3	34,6	0,0	72,9	39,8	35,2	0,0	75,0
1	Naknade i takse	26,8	23,0	0,0	49,8	35,6	37,6	0,0	73,2	36,9	34,1	0,0	71,0	38,3	34,6	0,0	72,9	39,8	35,2	0,0	75,0
III	NOVČANE KAZNE	4,5	0,7	0,0	5,2	4,8	0,5	0,0	5,3	5,0	0,6	0,0	5,6	0,0	0,6	0,0	0,6	5,3	0,6	0,0	5,9
1	Novčane kazne	4,4	0,3	0,0	4,7	4,7	0,2	0,0	4,9	4,9	0,2	0,0	5,1	5,0	0,2	0,0	5,2	5,2	0,2	0,0	5,4
2	Ostali prihodi	0,1	0,4	0,0	0,5	0,1	0,3	0,0	0,4	0,1	0,4	0,0	0,5	0,1	0,4	0,0	0,5	0,1	0,4	0,0	0,5
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	1,8	11,5	1,4	14,7	3,1	5,2	1,4	9,7	3,2	5,0	1,4	9,6	3,3	5,2	1,4	9,9	3,5	5,4	1,5	10,4
	Ostali neporeski prihodi	1,8	11,5	1,4	14,7	3,1	5,2	1,4	9,7	3,2	5,0	1,4	9,6	3,3	5,2	1,4	9,9	3,5	5,4	1,5	10,4
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	3,8	30,1	4,4	38,3	2,4	32,1	7,2	41,7	2,5	32,6	6,7	41,8	2,6	32,5	6,8	41,9	2,7	32,1	6,9	41,7
1	Transferi	3,8	27,8	4,4	36,0	2,4	27,8	7,2	37,4	2,5	28,2	6,7	37,4	2,6	29,0	6,8	38,4	2,7	30,0	6,9	39,6
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine	0,0	2,3	0,0	2,3	0,0	4,3	0,0	4,3	0,0	4,4	0,0	4,4	0,0	3,5	0,0	3,5	0,0	2,1	0,0	2,1
VI	KAPITALNI PRIMICI	19,9	3,1	0,0	23,0	30,0	10,5	0,0	40,5	24,0	7,5	0,0	31,5	19,1	6,8	0,0	25,9	3,1	7,3	0,0	10,4
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	281,1	127,9	175,1	584,1	296,2	145,2	184,4	625,8	304,0	141,3	188,2	633,5	313,2	143,7	192,6	649,5	322,8	146,5	197,3	666,6

KONSOLIDOVANA OKVIRNA PROJEKCIJA RASHODA PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI 2018.- 2020.GODINE																				
Rashodi	Ostvareno 2016. godina				Plan 2017. godina				PROJEKCIJA RASHODA											
									2018.				2019.				2020.			
	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno	Kanton	Općine	VBF	Ukupno
UKUPNO PLAĆE	162,8	29,3	5,2	197,3	166,3	32,2	6,3	204,8	172,3	32,7	6,4	211,4	178,8	33,2	6,5	218,5	186,1	33,4	6,5	226,0
Bruto plaće i doprinosi	140,8	25,7	4,6	171,1	142,4	28,1	5,6	176,1	147,5	28,6	5,7	181,8	153,1	29,0	5,8	187,9	159,4	29,2	5,8	194,4
Naknade troškova zaposlenih	22,0	3,6	0,6	26,2	23,9	4,1	0,7	28,7	24,8	4,1	0,7	29,6	25,7	4,2	0,7	30,6	26,7	4,2	0,7	31,6
MATERIJALNI TROŠKOVI	33,8	27,4	143,6	204,8	31,4	29,8	150,1	211,3	32,5	27,9	154,1	214,5	33,8	28,5	158,0	220,3	35,1	29,1	162,1	226,3
TEKUĆI TRANSFERI	54,5	42,7	22,4	119,6	62,7	48,4	26,7	137,8	64,9	45,7	26,7	137,3	67,3	46,7	27,4	141,4	70,1	48,2	28,4	146,7
Subvencije	6,3	4,7	0,5	11,5	11,8	8,4	0,7	20,9	12,2	5,6	0,0	17,8	12,7	5,8	0,0	18,5	13,2	6,3	0,7	20,2
Transferi pojedincima	36,9	21,6	20,2	78,7	37,8	22,1	23,7	83,6	39,1	22,6	24,2	85,9	40,6	23,0	24,9	88,5	42,3	23,4	25,2	90,9
Transferi drugim nivoima vlasti	9,2	2,7	0,0	11,9	11,3	2,7	0,0	14,0	11,7	2,7	0,0	14,4	12,1	2,8	0,0	14,9	12,6	3,0	0,0	15,6
Ostali tekući transferi	2,1	13,7	1,7	17,5	1,8	15,2	2,3	19,3	1,9	14,8	2,5	19,2	1,9	15,1	2,5	19,5	2,0	15,5	2,5	20,0
Kapitalni grantovi	4,6	11,8	0,0	16,4	2,7	11,3	0,0	14,0	2,8	11,7	0,0	14,5	2,9	12,2	0,0	15,1	3,0	12,9	0,0	15,9
Otplate kamate	1,6	1,1	0,0	2,7	1,9	1,3	0,0	3,2	1,7	1,4	0,0	3,1	1,0	1,5	0,0	2,5	0,6	1,5	0,0	2,1
Nabavka stalnih sredstava	6,8	12,2	0,8	19,8	16,1	19,0	1,1	36,2	16,7	17,4	0,7	34,8	17,3	17,1	0,7	35,1	18,0	17,2	0,7	35,9
Otplata duga	11,0	2,0	0,0	13,0	10,5	4,6	0,0	15,1	11,8	3,5	0,0	15,3	10,7	3,2	0,0	13,9	8,5	3,1	0,0	11,6
Pozajmice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,7	0,5	0,0	1,2	1,3	1,0	0,2	2,5	1,3	1,0	0,2	2,5	1,4	1,0	0,2	2,6	1,4	1,0	0,2	2,6
UKUPNO	275,8	127,0	172,0	574,8	292,9	147,6	184,4	624,9	304,0	141,3	188,1	633,4	313,2	143,4	192,8	649,4	322,8	146,4	197,9	667,1